

KT

[niezatytułowana notka w rubryce
SPOTKANIA W KMP]

nr 13 (kwiecień 1988 r.),

str. 6

W dniu 10 marca br. gościem Klubu Myśli Politycznej w Toruniu był Piotr Kapczyński z Gdańska. Przez długi czas zaliczał się do lewicującego nurtu opozycji. Przed Sierpniem był współpracownikiem Studenckiego Komitetu Solidarności¹ w Warszawie, a potem działaczem wolnych Związków Zawodowych² na Wybrzeżu. Za czasów jawnej "Solidarności" pracował w gdańskim MKZ³. Po ogłoszeniu stanu wojennego ukrywał się do lata 1983. Potem wraz z innymi założył "**Przegląd Polityczny**", ambitne pismo teoretyczno-dyskusyjne o nastawieniu liberalnym. Jesienią 1987 r. znalazł się wśród 16 założycieli Gdańskiego Klubu Politycznego im. Lecha Bądkowskiego powołanego przez środowiska "**Przeglądu Politycznego**" i młodoendekckiego pisma "**Polityka Polska**". W czasie spotkania mówił o trzech sprawach, z którymi był i jest blisko związany: o środowisku gdańskich liberałów, o tamtejszym Klubie i o zjawisku "młodej" albo "nowej" przedsiębiorczości.

¹ Wbrew odmiennie sugerującej nazwie Studenckie Komitety Solidarności nie były agendami NSZZ "Solidarność", zresztą powstały o kilkadziesiąt miesięcy wcześniej: w Krakowie (7 V 1977 r.), w Warszawie (17 X 1977 r.), w Trójmieście (5 XI 1977 r.), w Poznaniu (15 XI 1977 r.), we Wrocławiu (13 XII 1977 r.) i w Szczecinie (10 V 1978 r.); niektórzy ich działacze istotnie przyczynili się w jesieni 1980 r. do utworzenia Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Piotr Kapczyński, mieszkaniec Gdańska, do 1979 r. studiował ekonomię handlu zagranicznego na Szkole Głównej Planowania i Statystyki (obecnie: Szkoła Główna Handlowa) w Warszawie, dlatego należał do warszawskiego SKS.

² Wolne Związki Zawodowe były poprzednikami NSZZ "Solidarność", powstały kolejno w trzech ośrodkach: 23 II 1978 r. – Komitet Wolnych Związków Zawodowych Śląska, 29 IV 1978 r. – Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, 11 X 1979 r. – Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Pomorza Zachodniego.

³ Międzyzakładowym Komitecie Założycielskim NSZZ "Solidarność"; po wyborach statutowych władz w regionach (przełom wiosny i lata 1981 r.) MKZ-y zostały zastąpione przez Zarządy Regionalne, jednak potocznie nadal mówiono o nich: "em-ka-zet".

Gdańscy liberałowie, wywodzący się z uprzedniego raczej lewicowego, "korowskiego" zaangażowania tych ludzi, lansują model ustroju politycznego oparty na wolności i pluralizmie. Klasyczny liberalizm nie popierał ruchu związkowego, traktując go jako czynnik ograniczający inicjatywę gospodarzą przedsiębiorców. Jednak w naszych warunkach środowisko gdańskich⁴ liberałów (w przeciwieństwie do warszawskich⁵) uważa, że istnienie "S" jest potrzebne tak długo, aż zostanie złamany państwowy monopol gospodarczy. Takie stanowisko jest niejako kontynuacją postępowania tzw. sieci wiodących zakładów pracy, która wcześniej niż cały związek "S" opowiedziała się za autentyczną reformą gospodarki.

"Przegląd Polityczny" powstał jako reakcja na niepowodzenie⁶ doraźnych działań konspiracyjnych, którego doznali założyciele pisma. Postanowili więc przestawić się na działalność długofalową i – można powiedzieć – formacyjną. Chodzi im o odbudowanie liberalnego nurtu w polskiej myśli politycznej. **"Przegląd Polityczny"** chce przybliżyć czytelnikom współczesny, praktyczny i teoretyczny dorobek zachodniej myśli liberalnej, różniący się od polskiego liberalizmu z czasów przed obiema wojnami światowymi, a także od propagandowych i podręcznikowych uproszczeń na temat zachodniego kapitalizmu.

Specyfikę Gdańska w skali kraju stanowi to, że w latach 80-tych powstało tam wiele spółek i spółdzielni – autentycznych, nie zbiurokratyzowanych i nie zrzeszonych z centralnych organizacjach. Owa autentyczność jest solą w oku władz tym bardziej, że założycielami i członkami tych spółdzielni⁷ są głównie ludzie młodzi, uformowani przez lata jawnej i podziemnej "S". Powstanie i działalność licznych małych przedsiębiorstw, prywatnych i społecznych jest właśnie tym, co P. Kapczyński nazwał *młoda przedsiębiorczością*, i co stanowi szansę stopniowego uleczenia polskiej gospodarki. Na razie rośnie dzięki temu podaż niektórych towarów i podaż miejsc pracy w niektórych zawodach. Rośnie też świadomość tego, że i jak można gospodarować unikając wielu absurdów.

Trzeba żałować, że słuchaczami i gośćmi Klubu było nie więcej niż 6 osób. Brakło nawet stałych bywalców. Toteż dyskusja – w porównaniu z innymi spotkaniami – była krótka i mniej ożywiona. Czyżby tylko dlatego, że nazwisko Kapczyński jest mniej znane niż Moczulski albo Kisielewski?

⁴ Ci, z których wyodził się powstały 29 VI 1990 r. Kongres Liberalno-Demokratyczny, będący kontynuacją Gdańskiego Towarzystwa Społeczno-Gospodarczego "Kongres Liberałów", zainicjowanego półtora roku wcześniej (w związku z I Gdańskim Kongresem Liberałów, 10-11 grudnia 1988 r.).

⁵ Ci, z których wyodził się powstały 14 XI 1987 r. Ruch Polityki Realnej, w jesieni 1987 r. przemianowany na Unię Polityki Realnej, pod przywództwem Janusza Korwin-Mikkego.

⁶ Prawdopodobnie Piotr Kapczyński miał na myśli aresztowanie w dniu 21 VII 1983 r. w Łączyńskiej Hucie na Kaszubach przez SB jego (ukrywającego się od 13 XII 1981 r., tj. od początku stanu wojennego) i ukrywającego się razem z nim Krzysztofa Wyszowskiego (ukrywającego się od czasu jego ucieczki 8 VIII 1982 r. z ośrodka odosobnienia dla internowanych w Strzebielinku) oraz – kilkorga innych osób (nie ukrywających się).

⁷ Piotr Kapczyński (po pobycie w areszcie śledczym od 10 X 1985 do 10 IX 1986 r.) w l. 1986-90 pracował w Spółdzielni Usług Wysokościowych "Świetlik" (założonej w czerwcu 1983 r. przez Macieja Płażyńskiego, jej pierwszego prezesa; w 1987 r. przemianowanej na Spółdzielnię Usług Wysokościowych "Gdańsk"), zajmującej się m. in. myciem wysoko umieszczonych okien, zob. np.: <https://www.youtube.com/watch?v=rMkOoyYTBs4>, <http://www.rp.pl/artykul/667802.html>.